

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ:
ΒΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ – ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΠΡΑΞΗ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΚΖ' ΣΥΝΟΔΟΣ (2022 – 2023)

Ομάδα Γ': Σπάζοντας τον κύκλο της έμφυλης βίας

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε

Αξιότιμε κ. Υπουργέ

Κυρίες και Κύριοι

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι

«Οι άνδρες δεν πρέπει να κλαίνε».

«Γυναίκα στο τιμόνι, δύσκολα τα πράγματα».

«Τα αγόρια πρέπει να παίζουν με αυτοκινητάκια».

«Τα κορίτσια πρέπει να παίζουν με κούκλες».

Μερικές από τις φράσεις που σίγουρα έχουμε ακούσει και δυστυχώς θα ξανακούσουμε στην ευρύτερη κοινωνία. Φράσεις που σχετίζονται με την έμφυλη βία, δηλαδή με κάθε διάκριση ή βλαπτική συμπεριφορά που στρέφεται εναντίον κάποιου προσώπου εξαιτίας του κοινωνικού του φύλου ή του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Η έμφυλη βία μπορεί να είναι σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική ή κοινωνικοπολιτισμική.

Θύτες και θύματα. Ποιοι είναι οι δράστες έμφυλης βίας; Μέλη της οικογένειας ή της κοινότητας καθώς και άτομα που ενεργούν εκ μέρους πολιτισμικών και

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

θηρσκευτικών θεσμών. Γιατί οι δράστες μπορεί να είναι εκείνοι που δεν έδωσαν δικαιώματα στη γειτονιά, που ήταν μορφωμένοι, επιφανείς, που νομίζουν πως οι γυναίκες τούς ανήκουν.

Ποιοι είναι από την άλλη μεριά όμως οι αποδέκτες έμφυλης βίας; Η έμφυλη βία επηρεάζει τόσο τις γυναίκες όσο και τους άνδρες, ωστόσο πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια, αντανακλώντας την υποδεέστερη θέση τους στην κοινωνία. Επιπλέον, γυναίκες και άνδρες που ανήκουν σε σεξουαλικές μειονότητες γίνονται συχνότερα και ευκολότερα θύματα έμφυλης βίας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι 1 στις 3 γυναίκες στην Ε.Ε. έχει δεχτεί σωματική βία από την ηλικία των 13 ετών και άνω. 50 γυναίκες χάνουν τη ζωή τους κάθε εβδομάδα λόγω της ενδοοικογενειακής βίας στην Ε.Ε.

Πολύ μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει και όποιος βλέπει τέτοια εγκλήματα και δεν κάνει κάτι για να τα σταματήσει.

Σημαντικό ρόλο για την ομάδα μας παίζει η διάκριση βιολογικού και κοινωνικού φύλου. Έτσι, το βιολογικό φύλο αναφέρεται στα βιολογικά χαρακτηριστικά που έχουν εκ γενετής οι γυναίκες και οι άνδρες. Είναι οικουμενικά και κατά κανόνα μόνιμα.

Το κοινωνικό φύλο αναφέρεται στους κοινωνικά κατασκευασμένους ρόλους, τις λεγόμενες έμφυλες νόρμες και δεν σχετίζονται με βιολογικά δεδομένα. Είναι οι ρόλοι και οι ευθύνες που μας αναθέτει η κοινωνία, οι οποίοι επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτισμικές, θρησκευτικές και κοινωνικές συνθήκες, δεν αφορούν στη φύση μας και μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου. Έτσι, για παράδειγμα, σήμερα δεν είναι αδιανόητο να αφήσει ένας άνδρας τη

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

δουλειά του προκειμένου να μένει στο σπίτι και να φροντίζει τα παιδιά του. Σκεφτείτε όμως να συνέβαινε κάτι τέτοιο μερικές δεκαετίες πριν...

Στην ομάδα μας συζητήσαμε διεξοδικά για τις κοινωνικές συμπεριφορές και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά που θεωρούνται κατάλληλα για κάθε φύλο. Στάση σώματος, τρόπος ομιλίας και σκέψης, περπάτημα, χρήση γλώσσας, ντύσιμο, κομμώσεις, μακιγιάζ, αποτελούν εκφάνσεις του κοινωνικού φύλου. Η βασική αρχή είναι ότι οι άντρες και οι γυναίκες γίνονται, δεν γεννιούνται, επομένως, όταν κάποιος γεννιέται με κάποια ανατομικά χαρακτηριστικά δεν είναι απαραίτητο αυτά να καθορίζουν την ταυτότητά του. Η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα είναι ρόλοι και επιτελούνται. Είναι αποτέλεσμα κοινωνικής εκπαίδευσης, μίμησης και προσαρμογής σε παγιωμένες αντιλήψεις, τα γνωστά στερεότυπα. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που χαρακτηρίζουν τα στερεότυπα ως φυλακή του φύλου. Αποτελούν τρόπους, με τους οποίους η κοινωνία προσδοκά να συμπεριφερθεί ένα κορίτσι ή ένα αγόρι. Πολλές φορές περνούν από γενιά σε γενιά, με αποτέλεσμα να διαιωνίζονται και να διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό και τη δική μας συμπεριφορά συνειδητά ή ασυνείδητα.

Από ποιους όμως μαθαίνουμε και πολλές φορές τηρούμε μιμητική στάση απέναντι στα στερεότυπα; Από την οικογένεια, το σχολείο, τους φίλους, την εκκλησία, τις ταινίες, τη μουσική, τα βιντεοπαιχνίδια, τα αθλήματα, τις διαφημίσεις, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Το σώμα είναι ο τόπος που βιώνουμε τα συναισθήματά μας. Αυτό σημαίνει ότι τα συναισθήματα που νιώθουμε εντυπώνονται στο σώμα μας και επηρεάζουν την ψυχική μας υγεία. Θα μπορέσουμε, λοιπόν, να περιορίσουμε και ιδανικά να εξαλείψουμε την έμφυλη βία; Ή και ακόμα θα μπορέσουν ποτέ να κλείσουν οι πληγές που προκαλούνται στην ψυχή των αποδεκτών βίας;

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Για να σταματήσουμε τη βία δεν χρειάζεται να περιμένουμε έως ότου έρθουμε εμείς οι ίδιοι αντιμέτωποι με ένα βίαιο περιστατικό προκειμένου να αντιδράσουμε. Διότι, εάν περιμένουμε να συμβεί κάτι τέτοιο, είναι πιθανό να μην αντιδράσουμε ποτέ ή εάν αντιδράσουμε ίσως ήδη να είναι πολύ αργά. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να μην μένουμε μονάχα στα λόγια αλλά να περάσουμε και στις πράξεις.

Ως ομάδα πιστεύουμε ότι η παιδεία με ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για την εξάλειψη αυτού του φαινομένου. Μία παιδεία που θα τοποθετεί τον άνθρωπο στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας.

Προτείνουμε, λοιπόν, αρχικά ως ομάδα να δοθεί έμφαση στη διάκριση ανάμεσα στις έννοιες του βιολογικού και κοινωνικού φύλου μέσα από τη σχολική εκπαίδευση.

Η συμμετοχή μαθητριών και μαθητών σε εκπαιδευτικά, διαδραστικά, βιωματικά προγράμματα που σχετίζονται με την έμφυλη βία θα συμβάλει στην ευαισθητοποίησή μας ως μελλοντικά υπεύθυνοι.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσειακούς και εκθεσιακούς χώρους, θεατρικές παραστάσεις, προβολή κινηματογραφικών ταινιών, θεματικές ημερίδες, είναι μερικές από τις δράσεις που με βεβαιότητα θα ωφελήσουν την ενεργοποίησή μας σε θέματα έμφυλης βίας. Η επίσκεψη σε δομές φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και παιδιών θα μπορούσε να αλλάξει τη ματιά μας σε παγιωμένες αντιλήψεις.

Το μάθημα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης θα πρέπει να γίνεται από έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό αντιμετωπίζοντας με σοβαρότητα, υπευθυνότητα και αμεροληψία το εν λόγω ζήτημα. Η διδασκαλία του

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

μαθήματος θα ενισχύσει την ενσυναίσθησή μας, συμφιλιώνοντάς μας με τις διάφορες εκφάνσεις της σεξουαλικής μας ποικιλότητας, ενώ ταυτόχρονα θα μας βοηθήσει να ξεπεράσουμε τυχόν στερεότυπα που έχουν εδραιωθεί στην κοινωνία μας.

Η θεματική ενότητα που είναι αφιερωμένη στο «έμφυλο» στη Νεοελληνική Λογοτεχνία της Α΄ Λυκείου θα μπορούσε να διδάσκεται με πιο διαδραστικό τρόπο και σε μικρότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες, ούτως ώστε να ευαισθητοποιούνται οι μαθητές και οι μαθήτριες σε ζητήματα που αφορούν στην ταυτότητα φύλου.

Η οικογένεια είναι ο πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης και έχει πρωτεύοντα ρόλο στη διαμόρφωση των ιδεολογιών του παιδιού, καθώς το παιδί υιοθετεί σε μεγάλο βαθμό τις συμπεριφορές των γονιών του. Αρχικά, οι γονείς θα πρέπει να απαλλαχθούν από τα στερεότυπα και να συμβιώνουν με ισότητα και σεβασμό. Παραδοσιακά και σύμφωνα με σχολικά βιβλία, ο άνδρας φέρει την κύρια οικονομική ευθύνη, ενώ η γυναίκα μεριμνά για τη φροντίδα των παιδιών. Πλέον όμως οι ρόλοι αρχίζουν να εξισορροπούνται, με τη γυναίκα να κατακτά θέσεις εργασίας και τον άνδρα να βοηθάει περισσότερο στο σπίτι. Για να επιτευχθεί η ισότητα η οποία απαιτείται μεταξύ των φύλων, προτείνουμε τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων του νοικοκυριού. Ακόμα, οι τέχνες, τα βιβλία, τα ντοκιμαντέρ, η μουσική, οι ταινίες, αλλά και τα επιμορφωτικά σεμινάρια, θα βοηθήσουν στον εκσυγχρονισμό του θεσμού της οικογένειας.

Επιπλέον, είναι ωφέλιμο το Κράτος να παρέχει δωρεάν ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική τόσο στους γονείς όσο και στα παιδιά, με σκοπό την εξασφάλιση κατάκτησης σύγχρονων αντιλήψεων.

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ως ομάδα εντοπίσαμε ότι συχνά οι αρμόδιες εισαγγελικές αρχές επιβάλλουν ελάχιστονες ποινές σε αδικήματα που χρήζουν αυστηρότερων ποινών. Σε απόπειρα ανθρωποκτονίας σε βάρος γυναίκας κυρίως, συχνά επιβάλλεται ποινή για απλή σωματική βλάβη, ενώ σε μια χρόνια σοβαρή κακοποίηση σε ενδοοικογενειακό πλαίσιο συχνά οι ποινές είναι ιδιαίτερα ήπιες. Επιπρόσθετα, οι περισσότερες δίκες παίρνουν μακροχρόνιες αναβολές, με αποτέλεσμα τα θύματα να αναγκάζονται να βιώνουν επανειλημμένες τραυματικές εμπειρίες, καθώς χρειάζεται να καταθέτουν συνεχώς. Επομένως, είναι απαραίτητο η εκδίκαση των υποθέσεων να διεξάγεται σε εύλογο χρονικό διάστημα. Προτείνουμε λοιπόν να υπάρχει επαρκής και προσεκτικός έλεγχος του εισαγγελικού συστήματος από το κράτος.

Απαραίτητη κρίνεται η παροχή δωρεάν κρατικής ψυχολογικής ή ψυχιατρικής υποστήριξης και βοήθειας σε θύματα έμφυλης βίας. Εξειδικευμένοι ψυχολόγοι και ψυχίατροι θα πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμοι σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, προκειμένου να ανταποκριθούν στα αιτήματα ανθρώπων σωματικά και ψυχικά τραυματισμένων. Με αυτόν τον τρόπο τα θύματα θα αισθανθούν ασφάλεια και θα επαναπροσδιορίσουν την έννοια της χαμένης εμπιστοσύνης στο πρόσωπο των ανθρώπων. Η πρόληψη είναι η αρχή για την εξάλειψη, αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η βία δεν θα εξαλειφθεί, επειδή μιλάμε πλέον ανοιχτά για αυτήν. Γνωρίζουμε ότι θα συνεχίσουν να τραυματίζονται ανεπανόρθωτα άνθρωποι λόγω του κοινωνικού τους φύλου και της σεξουαλικής τους ταυτότητας. Οι νέοι όμως εναντιώνονται στη βία. Η συχνότητα που μαθαίνουν για εκδηλώσεις βίας δεν τους έχει κάνει να την οικειοποιηθούν και να τη θεωρούν φυσική. Αντιθέτως, στη νέα γενιά έχουν

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

εμφυσηθεί ανώτερες αξίες, πιο ισχυρές και αγανακτούν με τα φριχτά πράγματα που συμβαίνουν γύρω τους. Βλέπουν την αδικία και θέλουν να την αλλάξουν. Δεν ανέχονται 50.000 γυναικοκτονίες κάθε χρόνο στον πλανήτη.

Απέναντι σε αυτόν τον κόσμο που είναι ανθρωποφαγικός και ατομοκεντρικός, χρέος μας είναι να παλεύουμε για όσους δεν έχουν φωνή. Για τα θύματα αυτού του κύματος της βαρβαρότητας που καταπνίγει τις ζωές μας.

Αυτά τα θύματα αποτελούν λόγο.

Αυτά τα θύματα αποτελούν αποδείξεις.

Αυτά τα θύματα ορίζουν τη γυναικοκτονία.

Καρολάιν, Γαρυφαλλιά, Ελένη, Ζακ.

Πότε επιτέλους θα σταματήσει όλο αυτό;

Καμία ανοχή στη βία!